

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

621.32

Szerző:

Vig István

—= Ostornyél-lámpa, tükrös izzó —=

Világítástechnikai mérnökök tervei az utcák és lakások korszerűbb megvilágításáért

1958

Forrás:

M. Nemzet

Személy

1958. 8. 20

Helyszám

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

A fővárosi útvonalak, közterek, kirakatok, új árkádok és új lakóházak, lakóépületek, lakások, színházak, hivatalok, üzemek és sporttelepek világításának fejlesztéséről, a világítástechnikai mérnökök, építésszek, tervezők, elektromérnökök tanácskoznak: *milyen utat kövessenek.*

Mi van a háromméves világítási tervben?

A Magyar Elektrotechnikai Egyesületben egy mérnöki munkabizottság elkészítette a háromméves terv világítástechnikai fejlesztési tervét, amelynek célkitűzése többi között: *hogyan lehetne korszerűbbé tenni a főváros világítását, hogyan lehet elérni: a villamosenergia gazdaságosabb felhasználása mellett a főváros még nagyobb fényben ragyogjon.*

Az EM Szerelőipari Tervező Vállalatnál Bánóczy György irodavezető mérnökkel és Gergely Pál mérnökkel beszélgettünk a világítástechnikai feladatokról és problémákról.

A fényeső betört az élvonalba

A világítástechnika fejlődésének egyik fokmérője, hogy a korszerűbb, jobb fénykihasználású fényforrások milyen nagy szerepet kapnak a világításban.

A főváros útvonalain a világítás korszerűsítése gyakorlatilag azt jelenti, hogy *egy bizonyos lámpa watt-mennyiségéből több fényt kapjanak.*

Külföldön a fénycsőnek és a higanygőz lámpának bizonyos ideig versenytársa volt a nátriumgőz lámpa, amely tiszta sárga fényt ad. Ez bizonyos ipari üzemekben *jónak bizonyul*, de az utcai világításban nem tudott tért hódítani. Sok országban a fénycső és a higanygőz lámpa a legelterjedtebb mesterséges fényforrás. Újabban *szinkorrigált higanygőz lámpákat is alkalmaznak, egyre szélesebb körben.* A normál higanygőz lámpa erős kékes fényt ad — nálunk a *Roosevelt téren és a Nagykörút egyes szakaszain világít* —, míg a *szinkorrigált higanygőz lámpa búráját belülről fény-*

porral vonják be. Ennek következtében kellemesebb fényt bocsát ki, mert a *fénypor az ultrabolya sugarakat átalakítja látható sugárzássá.*

A világítástechnikai mérnökök idehaza és külföldön keresik a lámpatestek elhelyezésének legkedvezőbb megoldásait. A közvilágítás konzervatív módja az *úttest szélén világító kandelláber.* Az újszerűbb az *úttest felett kifeszített lámpatest.* Ez azért jobb, mert az *utkoronát megvilágítja, jobb*

fényt biztosít az egyre növekvő forgalom számára.

Ostornyél-lámpasor

Nagyon kedvelt megoldás egyes külföldi városokban az úgynevezett ostornyél-lámpa. Az oszlop felső része ívszerűen — akár az ostornyél, innen a neve — *az úttest fölé hajlik.* Előnyei: mélyen benyúlik az útkorona fölé, teljesen bevetíti, az oszlopkiképzés és maga, a lámpatest szép, esztétikus látványt nyújt, az oszlopok két oldalt ízletes keretet adnak az útvonalnak. Nálunk is van már ostornyél lámpaszakasz — kísérletként. A *Béke úti aluljárónál.*

Az EM Szerelőipari Tervező Vállalat egyébként ajánlati tervet készít *Sztálinváros széles sugárútjainak: a Dózsa György útnak és a Sztálin útnak és a Technikum negyed korszerűbb megvilágítására.*

Budapesten valószínűleg még az *összel üzembe helyezik belterületen az első »ostornyél-szakaszt«.* Az EKA — Elektromoskészülékek és Anyagok Gyára — egyik mérnöke: *Vincze Vilmos, a világítási csoport vezetője elmondotta, hogy az Elektromos Művek megrendelésére készülnek az ostornyél lámpák.* A bemutatott mintát az Elektromos Művek *elfogadta és a gyárban most készülnek a gyártás megindítására.*

Más forrásból értesültünk, hogy az ostornyél lámpa védobúrájának anyaga *plexi lesz, amelyet egyelőre külföldről kel beszerezni.* Az első belterületi ostornyél lámpaszakasz *Lenin körutat jelölték ki és még ez évben felszerelik ezeket a fényforrásokat a Nyu-*

gati pályaudvartól a Népszínház utcáig.

Nem homályosodik

Az *Egyesült Izzóban* új lámpa készül. A laboratóriumban most állították elő az úgynevezett *tükrös izzó első példányait.* Gergely Pál mérnök megmutatta nekünk az egyik ilyen izzót, amelynek búrája *belülről tükrözött volt.* A csillogó lámpa előnye: nem homályosodik és nem piszkolódik. Ezer óráig ég és a fényt a tükrös vetíti. *Eddig kétfajta tükrös izzót készítettek.* Az egyik az úgynevezett pontfényű, amely a fényt egy pontra vetíti. Kitérően alkalmazható például olyan kirakati tárgy megvilágítására, amelyet a *többi tárgy közül ki akarnak emelni.* A másik fajta tükrös izzó a *szórófényű, amelyet először az Ernst Múzeumban alkalmaztak.* Ez az izzófaj a nagyobb falfelületre, festményre egyenletes fényt szór.

A színházak világítástechnikai berendezéseinek korszerűsítése is fontos feladat. Ha-

zánkban mindössze három színház: *az Erkel, a Néphadsereg és a Pécsi Színház* rendelkezik korszerű, műszakilag kifogástalan világítástechnikai berendezéssel, a többi sajnós, elavult és korszerűsíteni kell.

Jelenleg az *Irodalmi Színház, a Fővárosi Operettszínház és a Nemzeti Színház* stúdió színháza: *az Ordý Árpád Színház* részére készítenek tervet a világítási berendezés korszerűsítésére.

Hajtű, ív és kör alakú fényesővek

A mérnökök végül tájékoztattak a *lakások korszerű, izéles, esztétikus megvilágításának módjairól, eszközeiről.*

Sok lakásban is az olcsóbb fénycső világít már, de sokan úgy vélik, hogy a *rúd alakú, egyenes fénycső nem szép, nem esztétikus.* Külföldön már *kör alakú, negyedív, hajtű formájú fényesővek is készülnek, amelyek a lakásokban jobban megfelelnek, mint az egyenes fényesővek.* Ennek gyártása egyelőre idehaza *nem folyik, de idővel bizonyára sor kerül erre is.*

Vig István